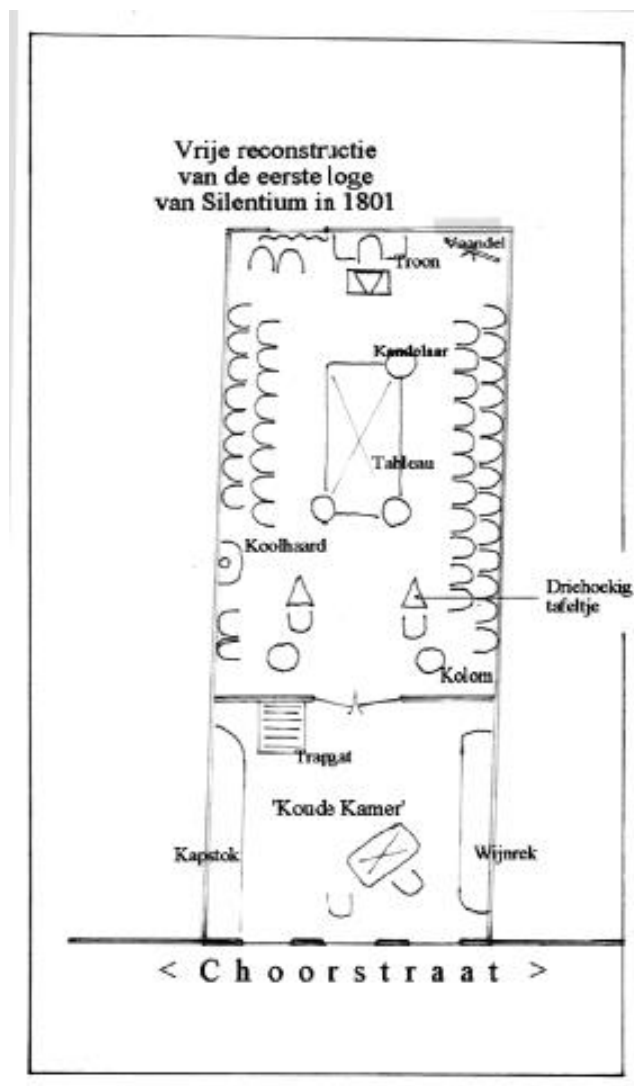

DE TEMPELS

Loge Silentium heeft in zijn bestaan slechts twee eigen tempels gekend: die van 1801 boven het pakhuis in de Choorstraat en die vanaf 1894 op het huidige adres, bij toeval naast de plaats van de eerste tempel.

TEMPEL 1801

Door de feestelijkheden rondom het 200-jarig bestaan kwamen we in contact met de eigenaren van tea-room Leonidas, waar Silentium twee eeuwen eerder gevestigd was. Na een bezoek aan hun huis, en na wat overleg, hebben we een reconstructie kunnen maken van de inrichting van de logeruimte in 1801 .

De 'koude' kamer bleek er nog te zijn en kwam deels overeen met de huidige woonkamer. Het trappgat kwam uit op een halletje achter deze woonkamer.

De schoorsteen van de 'koolhaard' in de tempel was ook nog terug te vinden. De achterwand van die ruimte was bij een recente verbouwing herkend als een oude muur van voor 1801. In de beschikbare ruimte bleek heel goed een tempel te kunnen passen. Deze tempel heeft tot 1811 dienst gedaan.

TUSSENTIJD

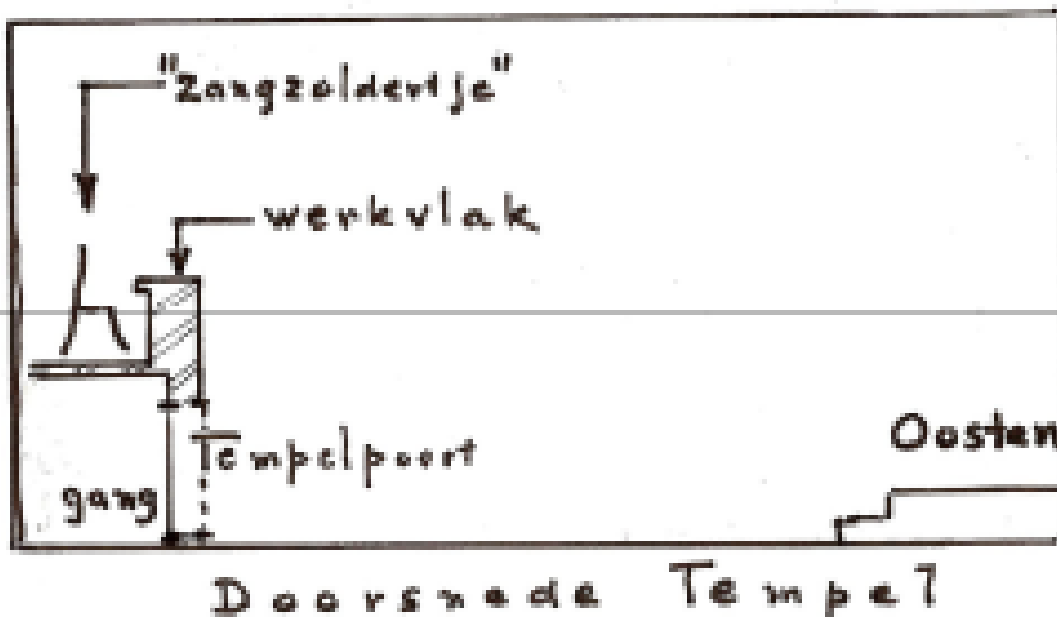
De tempels uit de tussentijd, toen men steeds een ruimte huurde, werden iedere keer opnieuw opgebouwd. Ze zullen geheel of gedeeltelijk ingericht zijn met attributen die uit de eerste tempel over waren, maar ze hadden geen vaste afmetingen.

TEMPEL 1894

De tempel die thans in gebruik is, werd in 1893/94 gebouwd bij de verwerving van het huidige pand in de Choorstraat 16. Hij is in de loop der tijd een aantal keren opnieuw uitgemonteerd maar heeft altijd zijn oorspronkelijke structuur behouden.

Hoe zag die structuur eruit?

Door de tempel evenwijdig aan de straatrichting te bouwen, kon men de oriëntatie nagenoeg correct krijgen, dwz. dat het 'Oosten' van de tempel praktisch overeenkomt met het werkelijke oosten, dat de 'Noorderkolom' aan de noordkant ligt, enz.

Boven de ingang in het 'Westen' bevindt zich het zgn. zangzoldertje [zie tekening]. In de oude tijd voorzag zo'n zangzoldertje - dat wel met de tempelruimte in verbinding stond maar er geen deel van uitmaakte - in een behoefte. Men kon op deze wijze musici of zangers uitnodigen - ook als ze geen maçons waren - om een plechtigheid met muziek op te luisteren, zonder dat zij aan de plechtigheid hoefden deel te nemen.

Zulke zoldertjes of balkons vindt men ook in andere loges, bijv. in die van Leiden. Maar ook in oude kastelen en paleizen, waar ze met een rooster van de hoofdruimte afgescheiden waren, zodat de musici ongezien feesten en plechtigheden van muziek konden voorzien. Volgens de overlevering was de zangzolder van Silentium oorspronkelijk ook door een tralie-achtige versiering van de zaal gescheiden.

Tot ver in de 20ste eeuw bleef het zangzoldertje in gebruik. Van daaraf bediende de Br.: van Talent de lichten en de installatie voor de muziek. Het was een aparte belevenis om het ritueel van boven gade te slaan. Bovendien werden de verlichtings- en de muziekinstallatie vanaf een ruim werkvlak bediend; er stond een pick-up voor grammofoonplaten, later ook een cassette-deck. Terzijde stonden (en staan nog steeds) de luidsprekers van de muziekinstallatie. Het nadeel van deze opzet was wel dat de Br.: van Talent geen deel uitmaakte van het ritueel en daardoor ook niet aan onderdelen als de Br.:keten kon deelnemen.

Pas in de laatste tijd is deze functie naar beneden verhuisd en verricht de Br.: van Talent zijn taak in een hoekje in de tempel.

Onder de zangzolder ligt de ingang naar de tempel, waarboven het 'Ken Uzelve' staat. Aan de overkant, in het Oosten, is een laag podium waar de troon van de voorzittend meester staat. Deze structuur en de afmetingen van de zaal zijn van 1894, zoals dat ook voor de eronder gelegen Voorhof geldt.

In 1894 begon deze tempel met een inrichting naar de mode van die tijd in een Biedermeier-achtige stijl. Hoe de tempel er toen heeft uitgezien, weten we niet. Het wat Biedermeier-achtige uiterlijk van een andere tempel uit die tijd [zie foto] kan daar echter een beeld van geven.

Deze inrichting bleef bestaan tot 1932, toen enkele broeders onder leiding van architect Wils, ongevraagd een modernisering wilden doorvoeren. De onvrede die daardoor ontstond, liep zo hoog op dat loge Silentium bijna ophield te bestaan. Toch is die nieuwe inrichting er gekomen, in de stijl van de Nieuwe Zakelijkheid, en heeft tot 1940 bestaan.

In 1940 werd het gebouw, en daarmee de tempel, in beslag genomen door de nazistische NSB. De uitmonstering van de tempel door Wils werd teniet gedaan en door Nazi-symboliek vervangen.

In 1945 kon de tempel weer van de NSB-symbolen worden ontdaan en zo goed en kwaad als het kon (met de toenmalige schaarste aan materialen) opnieuw worden ingericht. Met een minimum aan middelen heeft Br.: Beckering Vinkers de tempel weer gestalte gegeven.

Het logeleven had zijn gang hernomen. Leerlingen werden ingewijd, gezellen bevorderd, meesters verheven. De loge herstelde zich en bloeide.

De tempel vervulde zijn functie en werd steeds verder opgeknapt. De techniek werd verbeterd: er kwam een traploze besturing van het licht, de geluidsinstallaties volgden elkaar op: eerst met 76-toerenplaten, later met langspeelplaten, dan met cassettebandjes, uiteindelijk met CD's.

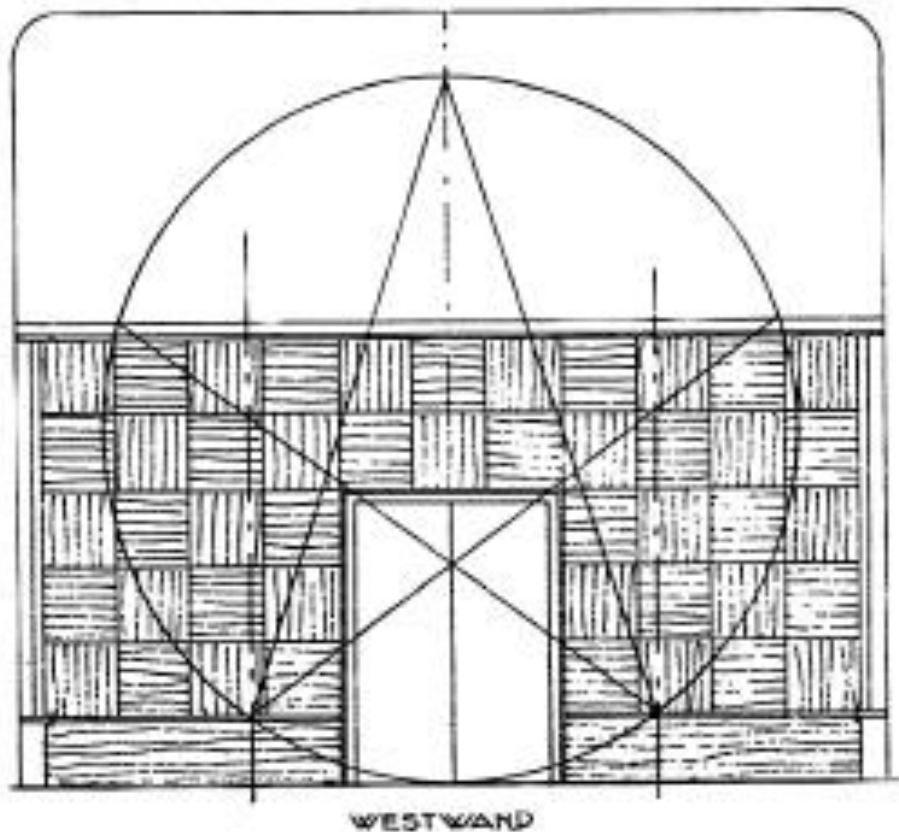
Dan is het in 1967 zover. Het gebouw moet rigoureuus worden opgeknapt worden, de inrichting van de tempel zal dan ook worden herzien.

TEMPEL 1967

In 1967 richtte Br. Sark de tempel in zoals eerder gemeld (niet met verwijdering van de tempelinrichting van 1932 zoals weleens is aangenomen, er waren al twee veranderingen aan vooraf gegaan).

Br.: Sark legt, als bekwaam bouwmeester, in het tijdschrift *Thot* uit op welke maçonnieke grondslagen hij zijn inrichting ontworpen heeft [zie ontwerptekening]. Met cirkel en vijfpuntige ster voor de wanden; voor het grondvlak gebruikt hij een ingewikkelder samenstel van deze figuren. Er komen sierhouten pilasters en een met hout ingelegde wand rondom het KEN U ZELVE. De geblokte vloer ligt onder een hoek van 45° zodat er aan de wanden een Getande Rand ontstaat [zie de zwart-wit foto]. Tussen de pilasters schijnt indirect licht; zwarte gordijnen en de centrale verwarmingselementen zijn erin verborgen.

Ontwerp voor de Tempelvernieuwing van 1967

Vele jaren zal deze tempel het decor van inwijdingen en andere bijeenkomsten zijn. Ook als bij een opknapbeurt het ingelegde hout wordt overgeschilderd en de geblokte vloer zijn schuine stand, en daarmee zijn Vermeer-achtig effect, verliest [zie kleurenfoto]. Rond 2002 vond de laatste verandering plaats waarbij de afrondingen die Br.: Sark in de hoeken van de zaal en naar het plafond had aangebracht, werden verwijderd (ze waren bouwkundig niet zo gelukkig en vertoonden scheuren).

De houten pilasters en panelen werden met een blauwe kleur overgeschilderd en verloren daarmee hun sierhouten details.

De geblokte vloer verloor zijn diagonale stand. Daarmee werd ook het effect van de 'Getand Rand' aan de randen teniet gedaan.

Voor het overige bleef het ontwerp van Br.: Sark gehandhaafd.

Vanaf 2019 worden er opnieuw plannen gemaakt voor een vernieuwing van de inmiddels wat sleetse tempel. Mede door de gevolgen van de Corona-pandemie die ook het werk binnen de loge enige tijd heeft stilgelegd heeft de uitwerking van de plannen vertraging opgelopen. Dit proces is eind 2022 weer gestart.